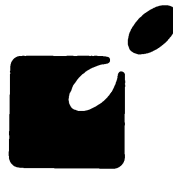
AYNI GÖĞÜN EZGİSİ

YILMAZ ODABAŞI

ÖTEKİ YAYINEVİ

ÖTEKİ ŞİİR

Kapak Tasarım: Öteki Ajans
Kapak Resmi: Robert Longo (Now Everybody)
Dizgi: Seza Ltd. Şti. 229 97 19
Baskı: Gelişim Matbaası, 1994, Ankara

1. Basım Ekim 1988

© Yılmaz Odabaşı - Öteki Yayınevi

Öteki, *Açı Yayıncılığın kuruluşudur.*

Yönetim Yeri:
Dr. Mediha Eldem Sok. No: 52/1
06420 Kızılay/ANKARA
Tel (Fax) : 433 96 09

ISBN 975 - 7782 - 83 - 1

Yılmaz Odabaşı

AYNI GÖĞÜN EZGİSİ

– Bir Ayrılık, Bir Yoksulluk, Bir Ölüm –

(1987 - 1988)

FİRE VEREN COĞRAFYADA

ben ki yanarak öğrenmişim ateşlerin adını!

ve çığlık,

Kanun hükmünde bir kararnamedir artık!

SANA YAĞMUR DİYORUM

(gidersen hani sığınakların
eksilir, zarar kalırım
kalırım...
yeni günün tenine dağılır yaralarım
sana yağmur diyorum!)

***

uzun boylu umuttun
tadında unutuldun

nerde büyük uçurumların
kış suların ,
yaz uykuların?

sana yağmur diyorum ıslaklığım bundan
yağ da ıslanalım
ama uslanmayalım

uslanmayalım!

***

gün vursun yükünü gecenin halkasına
yol vursun sesini uzaklığın pasına

s e s i m e k i b r i t ç a k s a n
t u t u ş a c a ğ ı m !

sargısızım,
çoğalırım;
çoğaldıkça arsızım

sana yağmur diyorum!

***

en haklı aşk
alkışsız sürebilendir

ve en haklı kavganın öznesi
ölmemek için dövüşürken de ölebilendir

o an
işte o an
ey bizi ayrı takvimlere düşüren zaman
yere bir bahar dalı düşmüş gibi mi olur,
sıradağlar mı tutuşur bağrının orta yerinde?

yeter
kan sıçratmayın sabahın seherine
boğulursunuz
boğulursunuz!

SANCI

günlerin avuçlarında bir bıçak sırtı gibi duruyoruz
her an bir şeyler olacak gibi

bu çocukların alnı ışık,
her biri bir gün ebesi
ve günlerin karnı burnunda

olmasa

böyle kederli olmayacaktım...

FİRE VEREN COĞRAFYADA

o düğün gecesi mardin'de çektirdiğimiz resim
benden söz eder
yüzüm, bu öksüz ülkenin bütün sabrını kuşanmış
örtülmüş perdeleri gülümsemenin
demek mardin'de biraz akşammış

***

o kent hâlâ albümlerden, kadir'den ve lütfü'den
birisi sevgilisi tutuklu bir genç kız kederinden,
birisi gidilemeyen kentlerden, nar mevsiminden
[söz eder

ve yürürüz
yürümek her bahar papatya kokularıyla sarhoş
sonra merakla açtığım mektup:
"çankırı cezaevi, görülmüştür", kadir'den
zarfta o düğün gecesi mardinli resim
bir hükümlü merhaba bizden söz eder

***

öylesine çoktuk ki ve çoktu kadir
daha çoğaltır kendini taş odalarda
her geçen gün fire veren bu çoğrafyada

HER FIRTINADAN KALAN

(her savruluşumda beni yazmak kurtarır sandım
bu hırçın dizelerle sözcüklere adandım)

***

konuşamaz bu uğultu, rüzgârında boğulmuş
bu fırtına beni susmaz, kendi sessizliğinde
hep ölüm konuşulurken bu kıyım ülkesinde
vurulur, dağlara dağılırım
kendimin en büyük parçaları seninle

sonra adın anılır ölüme erken giden arkadaşlarla
adın anılır büyümeye geç kalan çocuklarla

***

işte gele gide rengi kirlenmiş hüznün,
renksizliği de!
yani bakıp durdukça hayatımız morarmış bir sevinç
[müsveddesine

anılar ve ölüler konuşmaz
suçlu bir bıçakta kalan kan pıhtılaşmaz demelerin
[geriliminde

yorulur,
dağlara koyulurum
dağlara uyak olurum!

***

eh be deli sıcaklığım
az adımım
çok uzaklığım

(dön uzaklığım
dön uzaklığım!)

yoksa nereye yüreğim bu mayın iklimiyle?
nereye ben yüzümde o yetim ninnileriyle?

***

bu keder kaç iklim değiştirdi,

bu tekne kaç kıyı,

bu gülüş kaç bin rüzgâr?

/bak işte yürüyorum

her fırtınadan arta kalan o sözcüklerle!/

ARKALARIN ARDINDA

(Dönüp tuttuğum bir aşk bu ihanetin içinden
ben o aşkı söylerim, o aşk beni söylemez
uzağım, kıyısızım ve ona kıyı
tutuştuğum, savrulduğum gecelerin içinden)

***

bana böyle durmayı uçurumlar öğretti
kendinin kadın!
daha bu topraklar hiroşima böyle dağsız,
[tanrısız
tanrısız katlanılır,
arkasız ağlanılır buralarda
özlemin kadın!
***
elimde, yolumda ve bahçemde gül kalmadı
gittiler...
rüzgâra vuracak yüzüm yok
kuşanmayı da unuttum yara almaktan
yara almaktan bir bedevi gibi yalnız ve kalabalık
dokunsam durulan kalabalık
efkârın kadın!
***
kalmışız
vay kalmışız arkaların ardında!
burada ne çok art ne çok arka
kal...kal... bitmiyor...

şiir:
artmanın,
arıtmanın.

şair:
yolun,
yağmurun;

arkaların ardında

/beni yalnız bırakmayan gölgemdi!/

SESİN DÖLYATAĞINA DÜŞÜRÜLEN

dağlar o kuytuluklarda aralanır
kapılar, uykular aralanır

ses,
dağlarda, ay ışığında, her fısıltıda

önce heceler düşürülür sesin dölyatağına
-sözcükler düşürdüm-

/artık bir akarsuyun kıyısı değil, suyu olmaktı tarih
tetiği düşürülmüş bu yüzyıl tufanında!/

AYNI GÖĞÜN EZGİSİ

-Abdülselam Aydın'ın anısına-

(vurulduğumuz kentlere yasak diliyle
elinden tutsa öfkenin büyümeyi öğretecek
ve büyüyecekti...)

abdülselam,
daha aşksız ve kitapsız
lisede,
ipince
esmer yürekli bir oğlan

***

bu yağmur nerden gelir:
sular bulanır
bu çığlık nasıl büyür:
yürek daralır
bu kavga ne de bıçkın:
meydan aranır

aranır abdülselam
bilmez bir oğlan

***

diyarbakır'ın göğsünde terli bir akşam
daralan sokaklarda bir yaşamı çaldılar
abdülselam kardeşimi arkasından vurdular!

mezarını ziyaretimde söyledikleridir:

/koştum kan mevsimine erken sarıldım
bir kanlı geçitte vuruldum kaldım/

AMED *

"nasıl anlatmalı herkesin masalını?"

burada bütün ekmeklerin ve bütün aşkların kavgası
bütün ekmekler, bütün aşklar merhaba

kabaran esmer acı ah!
kara kefenler biçilirken alnına

/memleketim diyarbekir
vatanım dünya!/

*Amed : Diyarbakır' ın eski adı.

SEVİNCİ SAVRULMUŞ HALDAŞ GÖZLERİN

(gece eksilebilir, eksilmez tanıdık yüzüne susuzluğum.
doğrul sorgusuz, korkusuz gözlerinle konuş gel;
ben gözlerini tanırım senin!)

***

bu gece oturup seni özledim
ay doğruldu,
su duruldu
örttün mü perdesini penceremizin?

şimdi yüreğime su taşıyan sesini sessizlik çaldı
yüzünde gölgelenmiş o bayat hüzünle
sesin,
hasretin
ve gözlerin bana emanet kaldı

gözlerin yıllanmış şarkılar kadar yalnız
terli ve suskun akşamlar gibi yorgun
gibi ürkekti senin

şimdi parmaklığın perdesi ışık
sevgilim
sevgilim
sevinci savrulmuş haldaş gözlerin

1984, hücrede

YERYÜZÜ

bana bin öfkeden
bir sevda sunan
yüreğim suskun yeryüzü

ozan, kalemiyle değil
yüreğiyle yazar
gör ki yüreksiz yazanlar da var

için için ağla
ağla yeryüzü

parıltılı alevler savruldu güne
sana geldim
dolandım ekseninde

oysa acı dediğin ne ki
çığlığın sancısında
ilkyazı örerken insan
haykır biraz
biraz da gül yeryüzü

1981

AYRILIK

(kalkar gibi usulca denizlerin teninde gemiler
ayırsalar ayrılmıyor/bıraksalar nasıl kavuşuyorduk)

***

ayrılık ülkesinde delikanlılar, bıyıkları dişlemekten uç vermez
[gibi
ne garip ölmek sanıyor çocuklar geceleri
o denizlerde balık tutmak, martı olmak bize göre iş değil
bir kartal kanadı olmak isteriz dağlarımızda bir bıraksalar

bir bıraksalar ay ışığının perçemini dağlara düşürdüğü o
[aydınlıkta
en güzel çiçeklerle kucaklayabiliriz sizi
beni doğrultun, beni diriltin, ayıltın beni
ayrılmayalım!
çünkü kendimizden başka sığınacak sokağımız yok gibi

***

sıkıntı ülkesinde her çocuk nereye gitse yanında taşır öfkesini
cıgarasını içerken, bir kadını severken taşır

hep aynı gök için yorgunluğu/yorulur, yorulduğu yerlere taşır
neyi var ki ölümlerinden başka/ama yağmur olmaktır güzelliği

bu yağmura bir gök gerek ey sıkıntı ülkesi
ufuklar kızarmaktan yoruldu/bu yağmura bir gök!

***

bu ses dargın ses, yorgun ses, uslanmaz ses
yangınla haklı, türküyle güzel ve tutuşan her ayrılıkta saklıdır giz.

toplayıp günaydınlarına çocukların en güzel şiirleri
elbet sileriz sararmış fotoğraflarda kabaran bin kederi

ayrılmayalım
çünkü kendimizden başka sığınacak sokağımız yok gibi!

DÜZŞİİRLER

/yüzüm sularda
önce kendine, sonra yurtsuzluğuna sürgün sularda!/

ÇATIRDAYAN KAFESTE

I

toprağına çığ düşmüş bir ülke değilim, ama biraz öyle bir ülkedir yüreğim. çatırdayan bir kafesteyim: kentlerle, hızla kirlenen seslerle, ömrüm serüvenlerle...

/dalgın bir rüzgârım işte unuttum mevsimim de
kanları ve kanatlarıyla ölülerimiz bir de/

II

çatırdayan bir kafesteyim. önce dalgalar gelir, sonra kıyılar ve yollar; tutamam yolları, büyür, ben yollara büyürüm.

ölümün çapı kaç dedikçe dağıtırım çapını hayatımın!

III

kınında bir eski bıçaktım; ölmek kadar yaşamı ezberledim, infazlar ezberledim: bakarım!

bakarım: eğri çok eğriliyor, doğru, doğrulmayı doğrulamıyor. öl beni eksilten eksiklik! öl dedim ey gözlerim; gözlerim göç mevsimi her eylül...

IV

daha en kirli sularda susuzluğun aç eli. yağmurların, halayların, harmanların aç eli.

kederde seher, seherde keder çatırdayan kafeste

ve yeni yenilmiş kalabalık!

***

dahası döne döne tutmaz uykular, kurumuş merhabalar, azar azar sarhoşluklar,serseri aşklar; dahası üstümde perişan kuşlar... kuşlar... çatırdayan kafeste.

/kanları ve kanatlarıyla ölülerimiz bir de!/

DEŞTİM VE DERİNLEŞTİM

(kötü ressamların çizdiği tuvalde
hızla savrulmuş bir bomba gibi ben de
atıldığım yerlerde patlayacağım)

I

savrulduğum her günün döndüğü yerde, hani kırmızı bir bulut seker ya tepeler arasından;

nedir ki sonra kalan: hep üşümeyle döndüğüm yolculuklardan?

II

atıldığım yerlerde kalan osmanlı, savrulmuş da yüzyılıma tüfeklerden, tuğralardan; infaz gecelerinde mabetler arasından.

mabetler arasında benim de sesim yankısız kalsın, benim de sesim!

hızla savrulmuş bir bomba gibi ben de

atıldığım yerlerde patlayacağım!

III

her günün insana döndüğü yerde namlularla çıktınız ışıklar arasından; ten deşip tüy savurdunuz, yaşam alıp ölüm sattınız uzun bir zaman.

oysa bu satış biterdi et tenine döndüğü zaman. çünkü boğulmanın sularında kendini yırtan kaplan

[kağıttan!

IV

günleri kirlettiler!

günlerin teninde ölüm sesleri!

suçluları bulanların aşağıdaki adrese örselenmiş yürek, taşlaşan sabır ve bilenmiş bir bilinçle müracaatları rica olunur. adres: terin tek ten, yürek atışlarının yürektaş olduğu yerde.

***

günleri kirlettiler! günleri, çocuklar, günleri biz yıkayacağız! ama kan lekeleri hiç çıkmayabilir.

V

deşilmek ne,deşmek nedir bilmezdim. eksildim ve deşildim; öldükçe derinleştim.

deşildim,

deştim

ve derinleştim!

kötü ressamların çizdiği tuvalde hızla savrulmuş bir bomba gibi ben de

atıldığım yerlerde...

atıldığım yerlerde nedir zorda kalan, zor kalan bir varmış bir yokmuş gibi yaşamaklardan?

VI
nedir ki sonra kalan
hep üşümeyle dönülen yolculuklardan?

kalan
nedir ki

günü dolarken insan?

ADI
ADSIZ

I

nasılsa kentlerden salınmış insan büyük kıyısızlığa; kimi çıkmaz, kimi çıkarsokaklarına: her ömür rotasında, her ses kendi akordunda.

sordun mu nedir nabzımda böyle derin kuyular? nedir şafağımın şakağında bu ısrar? hem nasıl alıp götürmez beni izmir'e getiren yollar?

***

oysa yüreğim orman ki soluğum orman. ya sen, kendi kirine çoğalan şeytan, çıktım, gidiyorum beynime tüneyen kuraklığından!

II

beni sorma: yaza yaza tükenir, tükene tükene yazarım ya da.

beni sorma: düşe kalka gider, döne dura büyür; eksile büyüye, ağlaya güle ölürüm ya da!

beni sorma, sorma! buradayım ve bir gökyüzü kadar çıplak! sesimi yitirdim; sesimi gasp için mayın ve anamın sütü kadar helâl coğrafyalarda.

yüzüm sularda.

önce kendine, sonra yurtsuzluğuna sürgün

s u l a r d a !

III

ama bu aşk öyle bir çıkarsokak ki heyhaat! aşık, bir atlı ki gezgin, azıksız ve gazi;

en güzeli de, bitmez ve görünür yurdunun en kanar ufkundan, yanar ufkundan: çeker çıkarır sesini rehnetmiş bukağısından!

ve tarih der ki: 'niyazi değil, gazi! ben dememiş miydim?'

yüzüm sularda...

IV

tarih, sen biraz da uzun boylu, ateş yüzlü şiirsin.

şiir, sen benim tarihimsin biraz da.

***

çıkmaz deme, çıkar sokaklarımdan sokaklarına; kalsa kalsa söz olmuş ses, ses olmuş söz. kalsa kalsa geride anıtlaşmış ölüler; çürürken cennetler, cehennemler!

şiirse vura vura dilin kılcal damarlarına, duyunun ve duyuşun derin kuyularına; salınıp süzülüp biraz da umut dolaylarımdan

dolaylarına.

yüzüm sularda!

kaç bildiri düşer gider sulara?

V

yüzümü susturdum, tenimi sınadım uçurumlara; sesimi haklı besledim büyük konuşmalara.

OYSA ŞİİR BİLE DEMOKRASİ(SİZ), OYSA SİZ!

***

sonra kaç yaprak, kaç soluk, sevişen kaç ten kalır?

sonrası gözün görme dozunda: çekip derinliğimizden dağıtır varoşlara!

ülkem, seni 'hep ölmek ol diye mi sevdim?'

***

sonrası bir uzun hava...

ÖMRÜMÜZ VE HAZİRAN

"yaşamak kurşuna dizilmez ki
kurşuna dizilmez ki göğün mavisi
yağmur, şimşek ve tohum
bin çiçek açar sesim
sesim kurşuna dizilmez ki!"

- K Burkay -

ÖMRÜMÜZ VE HAZİRAN

-78 kuşağına-

genç miydik, yağmalanmış bir öpüş mü?
ve ülkenin dağları kadar suçlu
bir fermanla göç ettik sokaklarda bırakıp kanatlarımızı
yüzümüzü düşürdüğümüz kitaplarda kan izleri bıraktık!

ötesi kabaran bir nehirdi
taştı , attık ceketlerimizi
sonrası o büyük kulaçlardı
ne sular gördü
ne de biz bulabildik kendimizi!

ölmeyi öldük ve dönmüyoruz
ve dönmüyoruz, bu rüzgar nasıl yıkar kalelerimizi?

kalelerin önünde çok yaşlanmış çocuklar...

***

biz çocuklarımızı nerde gömmüştük
suların aktığı yerde mi çocuklarımız?
biz sularımızı nerde gömmüştük
ondan mı böyle kurak avuçlarımız?

***

yüzümüzü düşürdüğümüz kitaplarda kan izleri bıraktık
avuçlarımız çöl, tenimiz eylül
eylül sapsarı bir uçurum masalıdır
ömrümüz rengarenk kelebekler

daha gündüze, uzaya değilse bile
ne güzel söz geçirebilmek tebeşire
ve insanız, ne güzel ellerimiz

insanız, ne güzel ellerimiz
öle öle/el ele ellerimiz

ömrümüz bir haziran ateşi kaç güneşten pay alan

***

kaç güneşten pay alan ömrümüz
silik duvar yazıları gibi dağınık
o yazılar ve uçları yırtık afişler
kaybettiğim birini hatırlatıyor
yazarken vurulmuştu, kucağıma düşmüştü
bir rüzgara tutunup sesini kaybetmişti, rengini
[kaybetmişti
o silik duvar yazıları
bana kendimi hatırlatıyor

***

usulca serildiğimiz otların üzerinden
üniversiteli evlerinde seslerin üzerinden
nasıl da gelip geçtik yılların üzerinden!

bir kimlik mi düşürdük, uykusuz muyduk, yalnız mı?
o kimlik, kan göletleriyle uzayan yolların üzerinden

beni yollara salın!

sesimizi saldık ve gitti, sanki dönmeyi unutmuş gibi
beni yollara salın!
yeni intiharlar keşfetmiştim kullanmaya az vardı
sonra bir çocuk sesi bulmuştum bir vadinin önünde
o sese bırakıp kendimi, sonrası bir intihar
o çocuk gülümsemese kullanmaya az vardı

***

yüzümüzü düşürdüğümüz kitaplarda kan izleri bıraktık
büyük intihar taslaklarından geliyoruz
belki de gelmeyi öğreniyoruz
öle öle/el ele
öğreniyoruz...

***

şimdi çocuklar, her gömüt taşı bir tufan ölümler üzerinden
çocuklar eteklerinde özlem kırıntılarıyla tırnaklarını yiyen

genç miydik,
yağmalanmış bir öpüş mü?
nereden geldik?
kaç yaşındaydık?
takvimleri kim bozdu?

takvimleri kiiim!

***

sonrası çapımızdaki ısrar
ateşimiz ve alnımızdaki ısrar

ötede hayat pay
bedenim pay

sürgün ömrün
yangın gönlüm
vay!

***

ölülerimizin teninde gözyaşları bıraktık
kanlı kitaplarımızı upuzun açıyoruz
salın

beni salın!

SINIRA VURUYORUM / SINIRSIZ VURUYORUM

-kızım Zilan'a-

kendi katline ilişmiş
şu benim sürgün ömrüm
sonrası intihar kokan bir sevda
uçurumlarda

(uçurumlar kendi diliyle anlatılır)

***

düşecektim ya, sanki sen atıldın birden boynuma
göğe yaz uçurumlar da aldatılır
kanıyorsa kan revan, ömrüm!

uçurumlarda yaslı ülkeler ağlatılır

***

bir güldür benim ülkem
uslanmaz
ve sulayan kendi gövdesini
yollarını süngülerin
rahmetini buzulların kestiği

***

daha sınıra vuruyorum / sınırsız vuruyorum
ey ülke, rahmine al ve yeniden doğur beni

ben de o şarkının girişindeki
sözlere vuruyorum / apansız vuruyorum

bu yüzden sesim,
şimdi yakılmış defterlerdeki...

***

tartılsam ağırlığımca hüzün gelirdim
artarken geceye siren sesleri
ben de o cinayetlere sınamıştım gövdemi
kapımda kül ve yaftalı cinayet bekçileri

sesim,
bu yüzden o eski ölümlerde kan lekeleri

sesim,
ağılığımca zincirlerdeki!

***

daha
ölüme vuruyorum / ölerek vuruyorum

sesim,
fırtına sonrası karaya vuran cesetlerdeki

sesim,
o kanlı gömleklerdeki

bu yüzden ben de "faili meçhûl" bir cinayetim
b u l u n b e n i m k a t i l i m i !

GÖRÜNTÜLER

TOPLU ÇEKİM
BİR ANI FOTOĞRAFI:

hayatın sıtmalı rengini gülümsüyoruz
gülümsüyoruz kederi bozguna uğratan dili
tarih dipnot kalıyor geriye bir fotoğraftan

o fotoğraf ki şimdi anısı savr··k
herkes kendi ikliminde
yeşermeye doğrulduk

BİR ARŞİV FOTOĞRAFI:

dicle boylarında güneşlen·rken
fotoğrafta çıplak durmuş bir adam
bir adam karartma geceleri unutmuş güneşini
mezopotamya gülümserken şaşkın sulardan

ÖBJEKTİFİN DİLİYLE
"acı gurbet", "acı tütün" ve vatan
hiçbir şey daha acı değil objektifin diliyle
eski fotoğraflardan

GİYDİRİN ÇOCUKLUĞUMU
güz yağmurlarına açtım penceremi
bir elimi duvaklı güzelliğe uzatlım
çocukluğumda bir elim
açın sayfalarını bir bir anılarımın
eski bir kazak gibi
giydirin çocukluğumu...

1983

DİLİN GURBETİ

- H.Eroğlu'na -

oradasın, bir adın da sesin ve dilin gurbeti
orada şiirine üşüşen böyle çığlık demeti
işte önce nabzıyla bizim olan bu esmer dünya
savunurken hep böyle eksik kalan kollarımızla,
[çıldırasıya!
sonra her sabah yağmalanmış bir gökyüzü üstümde,
kuşları yağmalanmış
sabahlar yağmalanmış ki sabahın insanı da
insanın akşamı da

akşamı da!

/önümüzde dinamit gibi bu sessizliğin içinde
gel, önce bu sese bir yurt arayalım/

***

"yüce dağlar çıkmayınca aradan
haber almam o kaşları karadan"
dostumuz hicri,
yirmi gün düşünce diyarbekir'de içeri
cıgara paketlerine yazmıştı
böyle başlayan bir şiiri
/sen yozgat'ı yetim bıraktın haydar
hicri diyarbekir'i/

***

bir de benim cizre'de tütün sardığım o yâr geceler
yerden bitme o kapkara kürsüler
sonra büyük limanlarda sustuğum o güverteler

biz o limanlarda mı unutulduk?
cizre'de elektirikli telörgülerde mi?

belki bir kaçakçının suriye'ye götüreceği yerde
-mayın mı uçurmuştu sağ elini de?-
ya da datça'dan gümülcine'ye
iltica edilen iskelelerde...

belki bordum'dan gidilecekti bir yunan köyüne
motorumuz kayalıklara mı çarptı gecenin mor teninde
ya da d blok kırkdört hazır mevcuduyla
diyarbekır cezaevinde...

***

tozlu bir yola mı sığdık haydar, kimsenin görmediği
rütübetli evlere, yeşil reçetelere...

veya ansızın eli kolu bağlı bir yerlere götürülürken
iri çığlıklarla kasılırken ıslak gövdeler

çıktık
da ardımızdan korkuluk gibi gölgeler
biz o gölgelere mi sığdık?
böbrek enfeksiyonuna, duedonum ülserine mi?

kabarıp tozlanırken kötü kağıtlarda suçlu iddianameler
yolda, taşta, zincirde ve şiirde
şiirde, haydar,
dilin gurbeti!

***

sonra sorgun bir başka bahara gidecekti
hicri diyarbekir'e dönecekti
sur dibinde bir şişe ucuz şarap ve ucuz kırık leblebi
hayatın nabzı nabzımız, dilimizde şiirin ritmi

diyarbekir'de aşk, sorgun'da bahar...

***

den haag* belki sesin ve sabrın gurbeti
ama yok bizler için be haydar
aşkın
ve hayatın gurbeti

/gel önce bu sese bir yurt arayalım!/

*Den Haag : Hollanda'da bir kent.

NEŞTER VE GÜL

suyu ve ateşi denedim; önce denedim
örselendim,
mayalandım
şimdi sen varsın

neşteri ve gülü denedim
büyük ıssızlığı,
yassı kalabalığı;
sesi ve çığlığı denedim
şimdi sen varsın...

***
sonra bir kanardağ* buldum orada kaldım
bir öpmek,
bir sevmek,
bir gitmek kaldım.
bir kitap,
bir rüzgar,
bir ölmek kaldım.

ki çığlık,
kanun hükmünde bir kararnamedir artık!
sevdam,
patlayan çığlıkla kana

dön yüzünü
yüzümde unutsana!

* kanardağ: İnsan.

BİR KIRIŞIKLIĞA KAYIT

bitlisli bir er sesine bir biçim yakıştırır
mutkili bir rüzgar, bir dağ duruşu belki de
günün dolduğu yere savurulur
ve solduğu yere

solduğu yere sular, maviler yakıştırır

***

bitlisli bir er nereye gitse
oraya bir parça bitlis karıştırır
taze bir seher belki de
ve hasret paslı bir şarap gibi yüreğinin içinde
konuşulmaz, susulur ölüm hükmünde gülüşlere

***

bitlisli bir er yüzüne bir anlam yakıştırır
inkâr dolanır sesinin bedeline
ömrü bir kırışıklığa kayıtlıdır
yiter, gider bir türküde

***

bitliste ay yine hep o bildik ay
ay'a bakar, ay taşımaz bitlis'i bizimkine

"bir yiğit gurbete gitse": gurbet
gitmese nere?
ne yurdum kaldı diyor ne yurtsuzluğum!

***

ve bitlis, teninde bir bedel taşır
ne seste biçim kalır,
ne yüzde anlam,
ne beş minare

ve büyür, büyütüldükçe
saç diplerinde gömülmeyi bekleyen ölümlere...

AŞKIM, ŞARKIM*

(orada bir aklık;
aklıyorum aklıyorum bitmiyor!

dağları yoluyorlar görüyor musun? cudi'ler uçurum oluyorlar. ölüyor, ölüyorum da bu yaşamak bitmiyor!

yazıyorum anlatmak, anlıyorum anlamak, sarıyorum kanamak, özlüyorum aramak, büyüyorum çoğalmak, çağırmak çağıldamak, çağ olmak :
hiç b i t m i y o r !)

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir
yanarım... aklıma küller gelir
ey kül, kalmaksa kalmanın ama ölmekse ölmenin
[rahmidir yerim
ölmekse!

***

dediler onlar da öldüler kansızdı hançerleri

* TAYAD'ın (Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği) 1989 yılında düzenlediği "Şiirler Yaşamımızdır" konulu şiir yarışmasında 'Ümit Mola' mahlasıyla 2.'lik ödülü.

oysa şimdi günlerin menzilinde, hançerleri kınındadır
kirletip atmışlar uykuyu / gözleri ve sakalları hâlâ
[gülümsüyormuş
vur emri ve adları ajans bültenlerinde
generaller ödül koymuş cesetlerine

***

ay doğar, gece uçurum gelir
doludizgin tayların yeridir yerim
orda işgâl teni toprağın
susarsam düşerim ,
ıslatır toprağı terim!

oysa ben feodal törelerimi s(atıp) da girdim bu kente
attılar ömrünü çeklere, senetlere ve dipçiklere
bakmaktan yorgunum hayatın etinde kirli sivilcelere

ey dağlarım, ey rüzgarım, aşkım, şarkım beni gel kurtar
her yağmura savrulan ıslak kanatlı kuşları kurtar!

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir.

ben bir hırçın ozanım, sizi burdan kovarım, kovulursunuz!
aşklarımı açıklasam büyürüm ufka karşı
açıklasam suçlarınızı ölürsünüz!

(açıklasam ey bütün imanları, imamları, hutbeleri, mevlütleri ve en azgın yaraları bu kentin! kirli ışıkları, beyaz tokalı kızları, ateş konuşan militanları, güvercin yürekli çocukları, bulvarları, barları, "parça gösteren" sinemaları, taşra esnafları, eşrafları, offf'ları, sevgi tüccarları, ihanet ihraççıları, yıkanmayı unutmuş orospuları, sabalı çorbacıları, voltadaki mahpusları, muhterem memurları, gözleri malımurları, kan kaybeden aşkları, sevişmeler özleyen bakire kızları, tv manyakları, futbol meçnunları, kenarları, kerataları bu kentin!)

açıklasam!
vergiye tabi viziteler, sarkık memeler;
alkol, sperm ve kan kokan geceleri bu kentin!

biz bu kentlere girince görmüyorsunuz
gölgeleri, ışıkları bilmiyorsunuz
b(akıp).günün ortasında gözlerinize
kendinize bizim kadar ölmüyorsunuz!

ey dağlarım, ey rüzgarım, aşkım, şarkım beni gel kurtar!

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir
orada uzun yol şöförlerinin uzak yollara saçılmış gözleri
uzak sevgileri, üşümeleri

ve bu kentin bir ülkeye acıkmış peşmergeleri
topraksızız da topraksız!

şimdi hangi toprak saracak ölüleri?

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir
aklıma notaları kurşunlanan şarkılar,
kurşunlarda yanık kokan türküler gelir

ben bu kente girince efkâr kokar
bir sarhoş bu kente kusar
kendi kokmayan kadınların etekleri rüzgarlardadır

***

ben bu kente girince kimlik sorar devriyeler
devrilmeler, delirmeler ve bütün devrimler hesap sorar

ben bu kente girince tetik düşüremem ellerim kilitlenir
dudaklarım mühürlenir, öpemem
saramam kollarım kilitlenir

***

yine de ay doğar, gece uçurum gibi gelir
ben bu kente girince herkes kendine kalır umarsız
sanki kendi ölümünün sanığı, açlığının nedeni herkes
ve yangınına taammüden kastedilen şu hayat!

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir
susamam, aklıma ölmek gelir...

ben bu kente girince yasak öpüşler
karanfiller, şiirler yasak
tutarım yollara atarım kendimi:
"bir tek karanfil! bir dize şiir sami, karaborsa olsun,
n'olursun!
bir dize şiir, yıldızlı geceler gibi koksun!"
yerde
tank paletleri çiğner şiirimi
-bu yüzden, sırf bu yüzden-

bu yüzden tanımım yerdedir, en büyük tanrım yerde
yerde
mitralyözler taradı gençliğimi / bilmezsiniz
tank paletleri çiğnedi şiirimi
sevgimi, sevgilimi,
güllerimi ve gülüşlerimi

hepsi yerdedir şimdi / siz bilmezsiniz...

***

ben bu kente girince geceler, gelecekler, gençlikler yasak

ötede pazarlığa oturmuş pezevenkler
orada altın·n, doların tırmanışı
acının,öfkenin, ihanetin tırmanışı
ve umudun...

ötede kaypak baharlara yürüyen sevgililer
ve bir uğultu ummanına akan kalabalık;
tüketen,
tükenen kalabalık
ve kabarık ölümler
ölümler!

b u l u n b e n i m n o t a m ı
h a n g i ş a r k ı d a k a l d ı ?

bulun benim notamı!

***

dediler hangi gazetelerle örtmüştük o ölüleri?
darağacı ipi başka bir işe yaramaz mı?
kim uydurdu infaz gecelerini?

özlemin vergi iadesi yok mu?

ey dağlarım, ey rüzgarım, aşkım, şarkım beni gel kurtar!

***

yine de ay doğar, ay, gece uçurum gibi gelir
sensizliğin, sessizliğin rüzgarına kalır, üşürüm

ben bu kente girince en namlı namlular uyanır ansızın
kesilir çocukların, en iri bıçaklarla kesilir ninnileri
"de lori lori, kuremın lori... de lo-!"

sonra yağmurlar düşer yollara / yollar düşlerim gibi ıslaktır
toprağın o haklı kokusu ansızın bana yerimi hatırlatır
ki azım, azgınım, azıksızım
traş da olmamışım ve büyük acıkmışım
sonra ter içinde küfürle geçerim geceleri

daha ısrardır, ısrar! yeni çocuklar doğar
ve hamiledir bu kentin tüm gelinleri

***

ay doğar, gece uçurum gibi gelir
bu kent bitecek bir gün bizleri bırakarak
gökyüzü uçaklara, kentyüzü namlulara kalacak
bu kent bitecek bir gün bizleri bırakarak
ve herkes ufalacak

veya biz bu kente girince karanfiller, şiirler atacaksınız
o gün sevinçten ağlayacağız!
ağlayacaksınız

***

kadınım
beni kokla
ve uğurla
dönmeyebilirim
kokumu unutma

/işte yeni bir ufku çiziyor ellerim
siz boğulurken orada dirilmenin rahmidir yerim!/

Diyarbakır, 1988

Yargılar

"... Yeni sular dökmek günlerin dibine, yeni sözler, yeni türküler, güzellikler. Bir bakıma tüm ozanların işi bu değil mi? Yılmaz Odabaşı da kendi dili, sözcükleriyle günlerin dibine yeni sular döküyor, yurduna çağdaş bir kimlik kazandırıcı duyarlılığı işliyor (...)

Mehmet Başaran

Milliyet Sanat, s. 176, 1987

"Yılmaz Odabaşı, 80'lerin başından beri politikaya öncelik veren bir şiir çizgisi sürdürüyor. Buna karşın şiirde ısrarlı..."

Mehmet H. Doğan

1993 şiir yıllığı, Adam Yayınları

"Toplumsal temaları, bireysel yaşam öğelerini somut görüntülerle birleştirmeyi başarıyor..."

Ataol Behramoğlu

Büyük Türk Şiir Antolojisi, 1991

"Yasaklı ozan, elinden yazı makinası alınıp şiirleri bir bir yakıldıysa da şiirden elini çekmedi. işkencede olduğu günlerde bile bir şiir haritası birikti beyninde (...) Odabaşı'nın şiiri direngen, içinde bin derinliği, bin umudu, bin kavgayı taşıyan bir şiir. Yıllardır A. Arif şiir tadına susamışlar için de susuzluk giderici..."

Hüseyin Alemdar,

Varlık dergisi, s. 961, 1987

"Yılmaz Odabaşı'nın yaşadığı coğrafya, şiirinin her dokusuna ustaca sızıyor, siniyor. Sözgelimi 'yar gelecek', 'kibrit çaksan tutacak ses', 'yaygın gönlüm' örneği halk seyleyişleri ozanın kaleminden yepyeni bir öz, renk, ses kazanıyor; Odabaşı'nın kendi toprağından, insanından kopmadığının, dahası onların sesi olma misyonunu üstlendiğinin ipuçları

oluyor (...) Yılmaz Odabaşı'nın daha önceki ürünleriyle tanışmayanlar için bulunmaz bir fırsat 'Bir Ayrılık, Bir Yoksulluk, Bir Ölüm.' "

Lütfiye Aydın

Diyalog dergisi, s. 4, 1989

"Üretken gençliğini kan, ateş, ölüm deryası bir ülkenin geleceğine adamış bir şair Yılmaz Odabaşı. 'Bu sevdayı kurda kuşa yedirtmem!' diyen şair, 'kanayan susuşlar gibi' aykırı dizeler sunuyor bizlere; bir Diyarbekir akşamında hasret kokan cıgaralara selam duruyor dizeleriyle. Yürekli bir ozanın yurdunu, kavgasını anlattığı dizeleriyle tanışın!"

Kitap Gazetesi

30 Aralık 1992, s. 16

"...Odabaşı'nın şiiri genel anlamda da değişik konumlara oturtulabilen, oturtulduğu değişik konumda, yani kendi içinde de dallara ayrılabilen bir işleyişe sahip. Biricisi Odabaşı, şiirine kendini de oturtmakla iyi bir şiir kahramanıdır. Ama bu, kesinlikle kendisini anlatma tasası olmaktan uzaktır. Damıtılmış olan biçem, tekil anlatımı silikleştirmekte, geniş soluk içinde olayların, oluşumların pınarı olmaktadır.

İkincisi, yukarıda belirttiğime de bağımlı olan sözcük kiplemesinin kendine aitliğinden gelmektedir. Bu da yerel biçemin ustalıkla kullanılması işidir.

Üçüncü yönü ve asıl büyük özelliği: Ayaklarının bastığı toprak bellidir. şiir bir gereksinme oluyorsa sesi olduğu ülkenin adını da vermelidir (...)

Odabaşı, nasıl imbiğe sarılıyor "Firen Veren Coğrafya" da. Ses ve söyleyiş mükemmel. Derim ki ülkenin bütün devrimcileri, okuyun bu şiirleri.

siyasi olmayı başaramayan ozan, düzenin ve düzen için-

de kendi rezilliğinin sürgit kabulcüsüdür. Şimdilik son diyeceğim, Türkiye şiirinin gündeminde söze sahip çıkmış politik şiir vardır.

İstanbul ağzı haraptır yani..."

Metin Turan

Karşı Edebiyata dergis, s. 25, Mayıs 1989

"1981 yılından bu yana çeşitli yazın dergilerinde şiirleri yayımlanan Odabaşı, politikadan yalıtılmış bir şiir anlayışına karşı tavrının yanısıra özgün biçim denemeleriyle de dikkat çekiyor..."

Yeni Gündem dergisi, s. 68, Haziran 1987

İÇİNDEKİLER

FİRE VEREN COĞRAFYADA

Sana Yağmur Diyorum / 9
Sancı / 12
Fire Veren Coğrafyada / 13
Her Fırtınadan Kalan / 14
Arkaların Ardında / 16
Sesin Dölyatağına Düşürülen sözcükler / 18
Aynı Göğün Ezgisi/ 19
Amed / 21
Sevinci Savrulmuş Haldaş gözlerin / 22
Yeryüzü / 23
Ayrılık / 24

DÜZŞİİRLER

Çatırdayan Kafeste /31
Deştim ve Derinleştim /33
Adı Adsız / 37

ÖMRÜMÜZ VE HAZİRAN

Ömrümüz ve Haziran /47
Sınıra Vuruyorum / Sınırsız Vuruyorum / 53
Görüntüler /57
Dilin Gurbeti / 58
Neşter ve Gül / 62
Bir Kırışıklığa Kayıt / 63
Aşkım, Şarkım / 65